

יידישע

פעסטער צייטונג

דער ערשטער טאג פון יעדן חדש... 10 געלט... 5 געלט... 2 געלט

אויף דער צייטונג קאנן מאן יעדן טאג פאר ערשטען טאג... 10 געלט... 5 געלט... 2 געלט

№ 147, פּעסטער יארנאנג

פּעסט, מיטטוואך כ טבת ה'תרמ"א.

Pest, den 22. Dezember 1880.

דיא פארטרויערדיגע יודע-העמעניע

דיא יודע-העמעניע אין דייטשלאנד הייערט נאך אימער פארט: יא, זיא האט לידער ערסט רעכט בעקאנטען. פאר פער וואסן יאר דיא יודע-העמעניע אים פרייסטען אונטראגע, אונד אין איינעם לאנד-טאנע מיט עס נאך אין ארדינגע צענדען; יעצט אבער בענאנן דיא יודע-העמעניע אין דען דייטשען פאלקס-געזאמטלינגען; אונד דאס דארט פאלק העמעניע ניכט בלאס מיט ווארמען, אונדערן וואלט אונד ווערט אויך אויף דיא יודען.

זאמסטאן דען 18טן דעצעמבער, ווארדע נעמליך אין בערלין איינע גראסע יודע-העמענידע פאלקס-געזאמטלינג אבערזאלטען. שא זאמסטאן פריה ארבעטן פלאקאטע אין אללען שטראסען אונד געשלאנגען. ווארן דיא בוינגע צו איינער פערזאמט-לינג איינבערפיען ווארדען, אים האטוויכטיגע יע-געשטענדיגע צו פראטארען. נעמאנד וואסמע נא-טרילד, וואס אונטער דעזען האטוויכטיגע יע-געשטענדיגע צו פערשטעהן יוא. עס קאמען אי-בעי 8000 פערזאנען צוזאמען אימער העלבען אויך צעהלרדיגע יודען זיך צעפארדען. אין בעראנג-טער יודע-פלייסבער לעהרעה, נאמענס היינ-רין, עראפגעטע דיא בעראנגע מיט דעם רופע: דיא יודען מיסען הוינט! אין אנדערער הערר, נאמענס שוילן, איז אויך נאך דאס ווארט אונד זאמען: עס איז איינע איינערעכטיגקייט, דיא יודען אים איינער פאלקס-געזאמטלינג אבערזאלטען פארן לויט איינערער קאנטסטויצן האט יעדער דייטשע בוינגע דאס רעכט אן איינער פאלקס-פער-זאמטלינג שוילדערהעמען!

נון ערהאב זיך אין געוואלטיגער שטורם, אין טויזענטשטופטער רוק ערשאלטען. דיא יודען הא-בען נור דאס רעכט הוינטשעטיסטיגע צו ווערדען - נון דעם שאנד היינטען אים זאלע איינע העפ-טיגע שלעכטיגקייט אונד פערלויטיגען זאמטערע-שיווא. דער יודע-פלייסבער היינריך עינרדישע ניי-ערדינגס דאס ווארט אונד זאמען: דיא יודען יע-בען פאר, זיטטליכע צו זיין אלס וויר, און דעם האבע הייע אטטליכע בעצייכעניס אים און אים פאר-פארזעהט, דאס דיא יודען פערזעהלטיסעסטען מערר פערברעכער העלען אלס דיא ניכט-יודען; דער תלמוד (מרא) בעשטעט זאנאר דיעזע פערברע-כען. אונד דעם יע דיעוועלכע אלס נאטטענעללי-גע האנדלונגען בעצייכענט, דער תלמוד זאגט: ווער איינען כריסטען בעשרונג, האט אין פראם יודע ווערן געקאמט! ווער איינע זאכע, דיא און כריסט פערלאנגט, פירדעט אונד דיעוועלכע צוריק-ניכט דער פערזאכט הייערוד איינע זונדע, דיא איהם נאכט מערער פערצויען ווירד; אין פאלשער שוואר נעמען איינען כריסטען, אים איינע פער-דיענטפאללע אונדלונג!

אונלענגסט 10000 מארק געשענדיגעט. דאמט מאן אין פערזארגונגען היין פיר אלטע יודען ערוויכטע! דאס איז נעוויס נור כריסטליכעס געלד; דיא יודען אפפערן פירס-געלד איהרע עהרע, זעלבסט ראט-שילד האט איינס געזאגט: ווער מיר מיין געלד הויכט, דער רובט מיר דיא עהרע! (נייערדינגס פריכטבארער לערס אונד שלעגערדיגען אן פערשיע-גען פונקטען דעם זאאלעס). דיא יודען בעניטצען איהר געלד, אים כרויסטענ-ענדעכע צו פערפיהרען, וויר זעהען היינט פיעלע כריסטען מיט שווארצען האארען; דיעזע שטאממען אלע פארן יודען אב, אונד זינד דארהער אויך האלב-יודען!

דערהר אדאלף קרעמיער, דער אן פארזידיא אלליאנין איראקעליט (כל ישראל חברים-פערראין) גענדינדעט, וואר נעוויס פריהער אין קרעמיער, ווארדען זיין נאמע קרעמיער פערזעהרעט. דיעזער זאמען איינס: איראקעליט שיינעט מיט הייערע-שירטען פארזעהרעט! דאס איז אויך לידער וואהר, דיא האבען אונס דארהער שאן מאלד גענעליך פער-הענגעט. דייטשלאנד זאמט שאן היינט אין יודע-שער שטאט, הייער ערשיינט אין יודעשע וועג-בלאטען זעלבסט זאמטן. דיעזעס בלאטען ער-שוינט מענליך מיט אויסנאמע דער וואכענשאנען דיעזעס בלאטען ערשיינט דעמאך אס שבת; עס האט אלווא דיא פערברעט, דען זאנאמא אלס ווא-גענאטא צו ערקלערען. אללע שטעללען פיר פראפעסאדען הייסען דיא יודען אן זיך, דיא מאן הייער ניכט אנגליך, זאנדערן ערשט נאך איהרען געהאלט בעציהרעט, ווארדען קענען אבוארשען אונס כריסטען פערלאט אבער דאס געלד הייער-היער פראפעסאטא מאמען שויער יונסט און אי-נער בראשירע; דיא יודען זינד זיך נור הייסע אלס וויר, און זאנע אבער, דאס הייער טאמען זעהר אלט איז אונד זינען פערשטאנע לענגסט פערלא-דען האט! דיא יודען בערויפטען, דאס דיא פריינדע דעם הייסען פאטענלאנדע זינד, און וואהר, וויר זיא נידעריגס בעסטער דאבען אלס עבען הייער און דייטשלאנד, הייער וויכאן זאמען וויר זאללען אים מיט דען יודען פערמישען, און זאנע אבער: זאנאן טאנע זיבעער נעמען דיא יודען אין איהרעס איינען אינטערעסען בעשרענענדיגע העמעניע-ערלאסען יא, עס איז נאשוואר, דיא יודען-עמאני-פאציון וועדער אבערזאלטען, דאמט דיא יודען ניכט נאך מערר לאסטענראכט אונד פערברעכע-דיש ווערדען; וויר מיסען איינע פארטייא בילדען אים זעלבסט אללע יודען איינענשלאסען בלי-בען. עס לעבע דער קאזער ווילדעלס!

דיעמיט ווארדען דיא פערזאמטלינג שטלאס-טען, דיא פאליציי האט ניכט, אים דיעזען וויר-לעייגע נעמען דיא יודען אויך נענדע צו מאכען. איינערדאלב דעם זאאלעס, דרויסען אויף דער-אפ-פיענע שטראסען האט עס גיערדינגס צו בלייבען שלעגערדיגען, דיא הייסע דיא פאליציי וואהר, אין אונד נארם און איינען איינען פאלקס-געזאמטלינג פאר, דיא אין פארטייליכער איינשטאנד צו בעפריכטען וואהר-אם אבער דעם נעכטען טאנעס נאכ אויף האכ-געשטעללעכער שטאטעס-בעאמטער איינע מארל-צייט, די דער דיא אונדענעסטען מענגער בע-לינג געלאזען ווארען, ביא הייער נעלענדיגקייט זאמען דיעזער האכגעשטעללעכע בעאמטע; און מיט עהרן שטאכער מינע פאללע אנהערקענגע אונדערהען לאסען, דיא ער דער ערשטע וואר, דער דען מיטע האטטע, נעמען דיא יודען דאס ווארט צו ערנדישען!

זאיינט דער בעריכט אים בערלין, לידער ער-זעהט מאן הייערעס, דאס ניכט בלאס דיא נאכטע-בליישען זאצאל-דעמאקראטען לעגען דיא יודען וויהלען, זאנדערן אויך האכגעשטעללעכע שטאטעס-מאנן זיך ניכט שטעמט, דעם פערקענען שטאכער אין איינער נאבלען געזעלשאפט זינע אנטערקענגע! צום אייסדרוקע צו ברענגען!

איינע בערלינער צייטונג וועלכע זאכען איינ-געטראפפען, בעריכטעט נאך אבער פאלונדיג איינ-געלויבטען אים יענער פאלקס-געזאמטלינג: אין געוויסער הופעלע דעקאדאטע איינעס הייסען זאכענענענע, עראפגעטע דיא פאלקס-געזאמטלינג, אונד דעם ער אלל דיעזענינגען פארן דער פערזאמטלינג, וועלכע זיך ניכט צויר כריסטליכען העלדיגן בעקענגען, צום פערלאסען דעם זאאלעס איינפארדערטע, שאן דיא בעקאנן אין דעם פארשער לערס, דיא אין דער פאלקס-געזאמטלינג אונד-זענדען יודען פראפעסאדען נעמען דיעזעס היינט-שאפען אינדעם זיא זיך אויף דיא איינלאדונג, דיא זיא געהעלעכטע בערלינער האבען - אבער דיא יודענישע, דיא אנהענגער פארן דופפעל, שרייען אונד לערשטען: היינט מיט דען יודען! דיא סא-זעס אונד דיא אייניקס געהארגען ניכט הייערע! צו ענדליך ווארען דיא יודענישע זאנענישע צו פערקענדיגען, דאס הייערענינגען יודען, וועלכע זיך די-היי פערדראלען וואללען, בלייבען דורשען.

נון בענאנן דער פארטייא אבער דיא יודע-אונדלענענדיג און דייטשלאנד, הייער פארטרא-גענדיגע הערר דען ווירדען, ווארדען דעם דען שטאכער נאכדאמען אינדעם ער זינען שארפע העדע נעמען דיא יודען ערשטענע, עהרערנד זיינער ערדע דערווישטע אים פערזאמטלינג-זאלע אין יוסטער לערס, פיעלע שרייען ווארדען אויף מיטע אונד שטיהלע, פיעלע באללעטען דיא הענדע דראקענער נעמען דיא יודען - איינע אללע פרייט מי-מיסען ווארדען אין אנדערער יודע פארן דער פער-זאמטלינג היינטענדיגען. נון זאלטע עס נאך ערנער קאמפען, דען היינריך שייפטע און נעמען אללע יודענישענדיגען כריסטען אויף הייער דאנן: מיטברונד! יעצט קאמפען דיא איינענשטענדיגע-טאנע צו גענען אויף פיעלעס איינערקענען פלייער-קייפטע יא בייא קרענס יודען! עס ווערדען זיא דע-פארטייען זאמטען, וועללעט און קינגעווארען אונד אויך קיינען איהרען ווערענדיגען!

נון זאלטען אים איינע יודען און דער פער-זאמטלינג דאס ווארט ערנדישען, אבער אויך דיעזע דיא פערזאמטלעך, האך לעבע קאזער וויר-העלם! ער לעבע האך, האך! צו פלאטעל פער-בלייבענע זיך דער רוק; אויף דער נאללעריע האבע און יודע אין דאס, האך! אויף דען קאזער ניכט מיט איינענשטענדיגען! אונד נון פיעלען אללע אבער נעמען איינען כריסטען, אונד דעם שטייען וואר-אונד שרייען: היינט מיט דעם יודענינגען מיט דעם שוידער!

נעשפטס כעריכט.

אונשליס (הלב) - 47 - 48, נולד.
 סעטראלע אים 20, 25, 29, נולד.
 לאסעסעלע צו 95 - 115, נולדען פער
 100 שטיק.)
 קייסעלע 78-95, נולד.
 היינע ווינאטייע: פער 100 ק' אונארישע
 קור-הייטע 104-108, אסענעווישע פערקענע 110-112, נולד.
 ראסעסע 71-81, נולד. (אלעס פער מאנאט.)
 רעדער נעשפט, ראס-הייטע 6 - 7 קור-קא
 185-175, נולד. אינאיינעם פערנעשפטע פערקענע 12-15 קור-קא
 172-175, נולד. צווייטאל פערנעשפטע פערקענע 14-19
 קור-קא 168-166, נולד. צווייטאל פערנעשפטע פערקענע 20-21
 קור-קא 168-170, נולד.
 קאלברעדער ברויען 10-11 קור-קא 450 -
 470, נולדען. נעשפטע 9-12 קור-קא 270-310, נולדען פער
 100 קור-קא.

נעשפטע וועגן צו מארקטע נעכטאנט. דער פערקענע וואר
 נומ. 10000 מעטצע ווארדען פערקויפט.
 ווייזען, טהיים 600 מעטצע, 78 קור-קא 13.20
 נולד. 300 מעטצע, 78 קור-קא 13.15, נולד. 1900 מעטצע 77.2
 קור-קא 12.90, נולד. 400 מעטצע 76.2 קור-קא 76.7, נולד. 1100 מעטצע
 מעטצע 76 ק' 12.65, נולד. 1150 מעטצע 74.7, נולד. 1270 ק' 75.5
 100 מעטצע 76 קור-קא 12.50, נולד. 500 מעטצע 75.75, נולד. 75.75
 12.30, נולד. - מעטצע-באנדען 200 מעטצע 74.3 קור-קא
 11.90, נולד. 100 מעטצע 74 קור-קא 11.90, נולד. 600 מעטצע
 75.5 ק' 12.35, נולד. 760 מעטצע 74.7, נולד. 11.90, נולד. 190
 מעטצע 77 ק' 12.30, נולד. 200 מעטצע 76.5, נולד. 11.50, נולד. -
 (אלעס פער דרייט מאנאט.)
 קארן 10, 20, 10, נולד.
 נערסע פער פערטע-675-6,60, נולד. מאנאט-ווארע
 7, 8, 50, נולד.
 קורקורין נייע 25-55, נולד.
 האסע 6, 10, 6, 20, נולד.
 רעסע 11, 75, נולדען. -

שעלס רייזע (פער 100 סולאראס וואסנט
 זאק, דרייט אב פערס 1: 9: 9: 22 נולד. - קרי, נומ. 11:
 21, נולד. 40 קרי, נומ. 20: 20: 80 קרי, נומ. 20: 20: 20, נולד. 20: 20: 20, נולד.
 14: 14: 49, נולד. 60 קרי, נומ. 18: 15: 90 קרי, נומ. 17: 6: 17, נולד.
 50 קרי, נומ. 16: 17, נולד. 50 קרי, נומ. 15: 15: 8, נולד. 20 קרי, נומ. 8: 1/2
 13, נולד. 50 קרי, פיינע קליינע 3, נולד. 70 קרי, נאכע קליינע 3
 נולד. 60 קרי.
 הייליגע פרייכעסע: פערקענע אונארישע 12-
 12, נולד. ליטען 12-20, נולד. ראקע היינע 6, 20, היינע ביזן
 11, 11, 25, נולד. נאכע היינע באנדען 9-5,50, איינע
 10, 10, 50, נולד. ליטאנישע 14, נולד. אונארישע 7, 11-
 7, 11, 7, 11, נולד. מאנאט-ווארע 25, נולד. 26 - וועקען
 - 1, נולד. מאן נייע 35-36, נולד. ברויען 30-31, נולד.
 (אלעס פער 100 קור-קא.)

שפרייטע 32, 75, 32, 75, נולד. 10000 ליטען
 פערקענע.
 רייזע 33, 33, 33, 33, נולד. פער 100 קור-קא.
 ווייזען טהיים-ווינאטייע 74-76 קור-קא 12, 8, 5 -
 נולד. פער מעטצע-ווארע.
 קארן אינארישע 67-71 קור-קא 10, 40, נולד. 11, 10
 פער מעטצע-ווארע.
 נערסע פער מעטצע-ווארע 60-64 קור-קא 8, -
 9, נולדען.
 קורקורין אלטער 8, 20, 8, 20, נולד.
 האסע פער אונארישע 6, 20 - 6, 40, נולדען פער
 מעטצע-וועטצע.
 קייסעס באנאטייע 19, 25, 12, 50, קור-קא 12, 50
 13, 25 - 13, 25, נולדען.
 קארן טהיים 14, 15, 14, 15, נולד. 19, 25, 19, 25, נולד. 19, 25, 19, 25, נולד.
 ווייזע פער מעטצע-ווארע 10, 10, 10, 10, נולד. 25, 25, 25, 25, נולד.
 ווייזע פער מעטצע-ווארע 12, 12, 12, 12, נולד. 21, 20, 20, 20, נולד. 13, 13, 13, 13, נולד. 19, 19, 19, 19, נולד.
 (אלעס פער מעטצע-ווארע.)

קורקורין אלטער 8, 20, 8, 20, נולד.
 האסע פער אונארישע 6, 20 - 6, 40, נולדען פער
 מעטצע-וועטצע.
 קייסעס באנאטייע 19, 25, 12, 50, קור-קא 12, 50
 13, 25 - 13, 25, נולדען.
 קארן טהיים 14, 15, 14, 15, נולד. 19, 25, 19, 25, נולד. 19, 25, 19, 25, נולד.
 ווייזע פער מעטצע-ווארע 10, 10, 10, 10, נולד. 25, 25, 25, 25, נולד.
 ווייזע פער מעטצע-ווארע 12, 12, 12, 12, נולד. 21, 20, 20, 20, נולד. 13, 13, 13, 13, נולד. 19, 19, 19, 19, נולד.
 (אלעס פער 100 קור-קא.)
 מאנאט-וועטצע פארם 18-טען דעצעמבער 1880.
 טעטשויאט
 ווייזע
 נאריאן
 פערמאנאט-וועטצע פארם 18-טען דעצעמבער 1880.
 טעטשויאט
 ווייזע
 נאריאן

שפרייטע 32, 75, 32, 75, נולד. 10000 ליטען
 פערקענע.
 רייזע 33, 33, 33, 33, נולד. פער 100 קור-קא.
 ווייזען טהיים-ווינאטייע 74-76 קור-קא 12, 8, 5 -
 נולד. פער מעטצע-ווארע.
 קארן אינארישע 67-71 קור-קא 10, 40, נולד. 11, 10
 פער מעטצע-ווארע.
 נערסע פער מעטצע-ווארע 60-64 קור-קא 8, -
 9, נולדען.
 קורקורין אלטער 8, 20, 8, 20, נולד.
 האסע פער אונארישע 6, 20 - 6, 40, נולדען פער
 מעטצע-וועטצע.
 קייסעס באנאטייע 19, 25, 12, 50, קור-קא 12, 50
 13, 25 - 13, 25, נולדען.
 קארן טהיים 14, 15, 14, 15, נולד. 19, 25, 19, 25, נולד. 19, 25, 19, 25, נולד.
 ווייזע פער מעטצע-ווארע 10, 10, 10, 10, נולד. 25, 25, 25, 25, נולד.
 ווייזע פער מעטצע-ווארע 12, 12, 12, 12, נולד. 21, 20, 20, 20, נולד. 13, 13, 13, 13, נולד. 19, 19, 19, 19, נולד.
 (אלעס פער 100 קור-קא.)

אין טעלעגראם אים ווייזע אין, דאס דער וועג
 נריכטע מיט וויינער פרייט נאך היינע קאממען
 מאנע. דא ווא נריכטער אים פערקענען היינע
 דא פריינריכטע אפלאהמע פערקענע וויינער דאס
 קעטע-פארט נאכ נומארישע דען פלאן אינער
 ריינע אים דא וועלט און אינער ריינע פערקענע
 נאך וויינע אב. דער אלטע נריכטע פערקענע נון
 זינע שווינערטאכטע מיט דען ווארשען: יעשעט
 זעהע און דאס ווא וויינערקא אינע נאכע קיינעט
 לערען זינע. דא ווא ווא אים זאלענע פערקענע-ווארע
 סען נעשפטע האבען. דאס וואר נון דא שווינער-
 סע יעשעט-ווארע, דא און און דעקען קאנאן!

דאס פער הא פערטע טע ע ע ע
 פאר פרייטע מאנאט יעשעט ווייט מאן
 פערטע רעכטע דען נרינע, וועטהאלב דא פיינעסען
 פערטע מיט אירעס מאנע. הערען פיינעסען
 פערקענע ווארע. עס האנדעלט זיך היינע
 אים ניכטע נערינענעס. אלס אים דאס פערקענע-
 בען דער וועכעל-פערקענע הערע פיינעסען בע-
 שטרעטע נעמלך דא נאכעמטער וויינער פרייטע.
 דא הערענען פאן אכסאריא. אינארישע אים
 נעלד. ווא נאכ אים וועכעל אים בעטראנע פאן
 20000 פראנטס וואפער ער און דער נאציאנאל-
 באנק נעלד הערעלט. אלס היינע סיממע בערייטע
 פערקענע ווארע. פיינעסען פיינעסען וויינער
 דא הערענען אים נייע וועכעל. היינע ווארע
 אינערקלד אינע ווארע: פאכען ווא זיך דאך
 מאכען ווא זיך זעלבסט וועכעל וועגן ווא נעלד
 ביינעסען נון פיעל פיינעסען אים דען אינארישע
 ליכען נעראנען. זיך וויינערקלד זעלבסט וועכעל צו
 מאכען דאס ער און דען נאכען דער היינע-הער-
 צאנע פערקענע. אלס דא וועכעל פערקענע ווארע
 אונד מאן פאן דער הערענען דענען אינארישע
 פארקערטע פערקענע ווא. דאס אירע אינער-
 שריפט נעשעלט ווא. היינע ווארע פיינעסען
 פערקענע אבער און וויינע פרייטע פיינעסען
 פערטע ווארע אינארישע. ווייל ווא בייא דער
 אינארישע דער וועכעל היינע געלייטעטע. און
 באראן ראשיתו בערעטע פאן היינע פאלטע
 וועכעלען אים בעטראנע פאן 42000 פראנטס. דאך
 וואלעט ער היינענען קיינע אפייע וועכעלע-
 סען. דאס ווינעוויינע נעמאנד בעשטראפט
 ווערען! אללערדעס זעהע ערעל.

פערקענע
 דער מאלינער 10 לירע-לאזע.
 בייא דער 16, דעצעמבער 1880 פארנינאטייע-
 נען ציעהונג ווארען פאלנענע סעריע נעשפטע:
 265 4822 5001 5318 5318 פאן היינע פיעל דער
 היינע-טרעפער מיט 50000 לירע אים 5318, 730
 דער נייע טרעפער מיט 1000 לירע אים 5218
 נולד 13 - אונד דער 3-טע טרעפער מיט 500 לירע
 אים 265 נומ 36 - פערטע נעיאנען: 100
 לירע 265 נומ 71 62 1, 5318 נומ 47 אונד נומ 50

פרוכט אונד מעהל-פרייט-טאבעללע.		קור-טאבעללע פארם 18 דעצעמבער.	
פרייטע ווייזען	קור-טאבעללע	פרייטע ווייזען	קור-טאבעללע
74	11.45-11.55	74	11.45-11.55
75	11.65-11.75	75	11.65-11.75
76	11.80-11.85	76	11.80-11.85
77	11.90-11.95	77	11.90-11.95
78	12.05-12.15	78	12.05-12.15
79	12.20-12.30	79	12.20-12.30
80	12.35-12.45	80	12.35-12.45
75	12.10-12.20	75	12.10-12.20
76	12.20-12.30	76	12.20-12.30
77	12.30-12.40	77	12.30-12.40
78	12.40-12.50	78	12.40-12.50
79	12.50-12.60	79	12.50-12.60
80	12.60-12.70	80	12.60-12.70
75	12.10-12.20	75	12.10-12.20
76	12.20-12.30	76	12.20-12.30
77	12.30-12.40	77	12.30-12.40
78	12.40-12.50	78	12.40-12.50
79	12.50-12.60	79	12.50-12.60
80	12.60-12.70	80	12.60-12.70
75	12.10-12.20	75	12.10-12.20
76	12.20-12.30	76	12.20-12.30
77	12.30-12.40	77	12.30-12.40
78	12.40-12.50	78	12.40-12.50
79	12.50-12.60	79	12.50-12.60
80	12.60-12.70	80	12.60-12.70

